

Asker
kommune

Sammen
gjør vi
det mulig!

Fra passivitet til aktiv deltagelse

Behandling av stereotyp rituell atferd hos en mann i 40 årene med alvorlig utviklingshemming, autisme og tvangslidelse

Karianne Kristiansen og Merethe Graff
April 2018

Asker
kommune

INNHOOLD

Sammen
gjør vi
det mulig!

- Presentasjon av målperson
 - Stereotyp rituell atferd
- Historikk
- Bakgrunn og kartlegging
- Mål og utarbeidelse av tiltak
- HOL, kap. 9 vedtak
- Praktisk gjennomføring av tiltakene
- Kvalitetssikring
- Resultater

Asker
kommune

Målperson

Sammen
gjør vi
det mulig!

- > 41 år gammel mann
- > Diagnoser
 - F72 Alvorlig utviklingshemming
 - F84.0 Infantil autisme
 - G40.2 Lokalisasjonsrelatert fokal epilepsi
 - F42.1 Tvangslidelse, hovedsakelig tvangshandlinger
- > Funksjonsnivå
- > Bor i omsorgsbolig med 2:1 bemanning
- > Aktivitetssenter tilbud

Asker
kommune

Tvangsmessig atferd/historikk

Sammen
gjør vi
det mulig!

Tvangslidelse, hovedsakelig tvangshandlinger

- > Stereotyp rituell atferd
 - «Plukking» av steiner og rusk/bøss
 - Samler gjenstander/setter i system
- > Utfordring helt fra barndommen
- > Påvirket hans deltagelse i aktiviteter og daglige gjøremål
- > Påvirket det sosiale samspillet og preget hans utvikling
- > Pågår kontinuerlig

Asker
kommune

Historikk

Sammen
gjør vi
det mulig!

> Video 1 – Barndom

> **Tidligere bolig**

Utfordringer

Situasjoner

- Plukket stener som satt fast i is så han blødde på fingre
- Brukt en time på 100 meter til dagtilbud
- Servert middag ute i blomsterbedet
- Mistet følelsen i bena

Asker
kommune

Tiltak som har vært forsøkt

Sammen
gjør vi
det mulig!

- SSRI- preparat
- PECS (Picture Exchange Communication System)
- DRO (differensiell forsterkning av annen atferd)
- Metning
- «Triks»

Asker
kommune

Bakgrunn og kartlegging

Sammen
gjør vi
det mulig!

Flyttet til nåværende bolig i 2013.

- > Utfordringene eskalerte
- > Passivitet
- > Søvnrytme
- > Måltider
- > Helseutfordringer
- > Irritabilitet

[Video foreldre](#)

Fare for vesentlig skade.
Bistand fra ekstern veileder

Asker
kommune

Funksjonell kartlegging og observasjoner

Sammen
gjør vi
det mulig!

- > Observasjoner
 - Kontinuerlig plukking
 - Igangsettingsvansker og gjennomføringsvansker
 - Ulik praksis «triks»
- > Kombinasjon av tvangslidelse og autismspekter forstyrrelse

Funksjonell kartlegging:

Sd → R → Sr

Negativ forsterkning – fjerne et ubehag

Positiv forsterkning - selvstimulering

Asker
kommune

Oppsummering

Sammen
gjør vi
det mulig!

- > Fare for vesentlig skade
- > Grunnleggende behov ble ikke dekket
 - Mat og drikke
 - Søvn og hvile
 - Hygiene
 - Personlig trygghet
- Hemming av egen utvikling
- Psykisk skade på egen person og helse
- Fysisk aktivitet
- Mistet grunnleggende ferdigheter
- Språk

Asker
kommune

Mål og utarbeidelse av tiltak

Sammen
gjør vi
det mulig!

Mål:

- > Økt aktivitetsnivå og deltagelse

Tiltak:

- > Bildestyring
- > Lik praksis
 - *Gode fagadministrative systemer*
- > Utarbeidelse av tiltak som ikke innebar bruk av tvang og makt –
 - Personalstyrt bildestyring

Asker
kommune

Utarbeidelse av tiltak «Program»

Sammen
gjør vi
det mulig!

- > Igangsettingsprosedyre
- > Ukeplan
- > Kriterieliste
- > Forsterkningsprosedyre
- > Miljøregler
- > Trinnvis vekkeprosedyre «triks» i system

Asker
kommune

Igangsettings prosedyre

Sammen
gjør vi
det mulig!

- > Personalet viser bilde i filofax til S
- > Personalet peker på bildet og gir instruks
- > S igangsetter aktiviteten (ros/forsterkning)

Hvis S ikke igangsetter aktiviteten:

- > Venter 3 min (klokke)
- > Gjentar prosedyre + fysisk prompt
- > Gjentas til aktiviteten igangsettes eller utgår
- > Utgår → Blar til neste bilde

Asker
kommune

Ukeplan - Dag

Sammen
gjør vi
det mulig!

UKEPLAN DAG							
	MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSdag	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
08:00	Medisiner	Medisiner	Medisiner	Medisiner	Medisiner	Medisiner	Medisiner
08:30	Stå opp	Stå opp	Stå opp	Stå opp	Stå opp	Stå opp	Stå opp
	Frokost	Frokost	Frokost	Frokost	Frokost	Frokost	Frokost
	Pusse tenner	Pusse tenner	Pusse tenner	Pusse tenner	Pusse tenner	Pusse tenner	Pusse tenner
	Gå til akt.senter	Gå til akt.senter	Gå til akt.senter	Gå til akt.senter	Gå til akt.senter	Hente kaffe	Hente kaffe
	Hente kaffe	Hente kaffe	Hente kaffe	Hente kaffe	Hente kaffe	Pause	Pause
09:30	Morgen samling	Morgen samling	Morgen samling	Morgen samling	Morgen samling	Aktivitetsbank	Aktivitetsbank
09:45	Pause	Pause	Pause	Pause	Pause	S valg: store oppgaver som f.eks biltur, gåtur, sykkel, smartboard o.l.	S valg: store oppgaver som f.eks biltur, gåtur, sykkel, smartboard o.l.
	Tur med akt.senteret (eller bade)	oppgaver på særtreningsrom	Turdag med akt.senteret	oppgaver på særtreningsrom	Tur til Drengsrud vann	Pause	Pause
10:30		pause		pause			
		musikkstund		musikkstund			
		Pause med kaffe	Pause med kaffe	Pause med kaffe	Pause med kaffe	Bade	Aktivitetsbank
12:00		Lunsj	Lunsj	Lunsj	Lunsj	Pause med kaffe	Pause med kaffe
		Pause med kaffe	Gå til BB	Pause med kaffe	Pause med kaffe	Lunsj	Lunsj
13:00		Lesestund	Pause med kaffe	Bade	Kjøre biltur	Pause med kaffe	Pause med kaffe
13:30	Gå til BB	Gå til BB	Hente rent tøy	Gå til BB	Gå til BB	Hente post	vanne blomst
	Hente rent tøy	Hente rent tøy	Aktivitetsbank	Hente rent tøy	Hente rent tøy	Hente rent tøy	Hente rent tøy
	Aktivitetsbank	Aktivitetsbank		Aktivitetsbank	Aktivitetsbank	Aktivitetsbank	Aktivitetsbank
	Pusse tenner	Pusse tenner	Pusse tenner	Pusse tenner	Pusse tenner	Pusse tenner	Pusse tenner
	Hente kaffe/frukt	Hente kaffe/frukt	Hente kaffe/frukt	Hente kaffe/frukt	Hente kaffe/frukt	Hente kaffe/frukt	Hente kaffe/frukt
14-15	Lang pause	Lang pause	Lang pause	Lang pause	Lang pause	Lang pause	Lang pause

Asker
kommune

Kriterieliste

Sammen
gjør vi
det mulig!

Oppgave	Atferd/bildekjedder	Kriterier
Gå til aktivitetssenteret	<p>Bilde: aktivitetssenteret</p> <ul style="list-style-type: none"> S finner frem sko og jakke i skapet S setter seg i stolen i leiligheten og kler på seg S går til aktivitetssenteret 	<ul style="list-style-type: none"> P hjelper S på med sko og jakke. P tar med sekken til S (husk reg.skjemaer og filofaks), og taske med medisiner. <p>Kriteriet er nådd når S er på rommet sitt på aktivitetssenteret</p>

Asker
kommune

Forsterkningsprosedyre

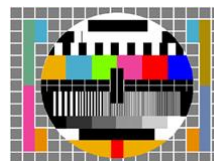

Sammen
gjør vi
det mulig!

- > Spiselig forsterker
- > 2 første bildene, deretter hvert 2 bilde
- > Ikke gunstig effekt, S samlet, la i system eller kastet dette

- > I dag: Hyppige pauser med legoklosser, frukt/nøtter og kaffe. (*Tidsbasert presentasjon av stimuli med forsterkereffekt*)

Asker
kommune

Tiltak og Miljøregler

Sammen
gjør vi
det mulig!

- > Legoklosser
 - I pauser
 - Til og fra aktiviteter utenfor boligen
 - Enkelte aktiviteter
 - På natt
 - Ved sykdom/etter anfall
 - Personalet oppbevarer klosser i lommen
- > Rusk og steiner
 - Personalet ber om å få det (ikke i pauser)
- > Forberedelser til vakt
 - Tilrettelegge og gjøre alt klart på forhand
 - Holde det rent og ryddig
- > Generelle miljøregler

Asker
kommune

Trinnvis vekkeprosedyre «Triks» satt i system

Sammen
gjør vi
det mulig!

Hvert trinn igangsettes med bildestyring

5 initieringer på hvert trinn

3 min mellom hver initiering

«Triks»:

- Trinn 1: Bilde, «stå opp»
- Trinn 2: Bilde «kaffe» Kaffe synlig på benken
- Trinn 3: Bilde «hente klær» Klær synlig på benken
- Trinn 4: Bilde «knekkebrød» Frokost synlig på benken
- Trinn 5: Bilde «stå opp» Dra i dyne

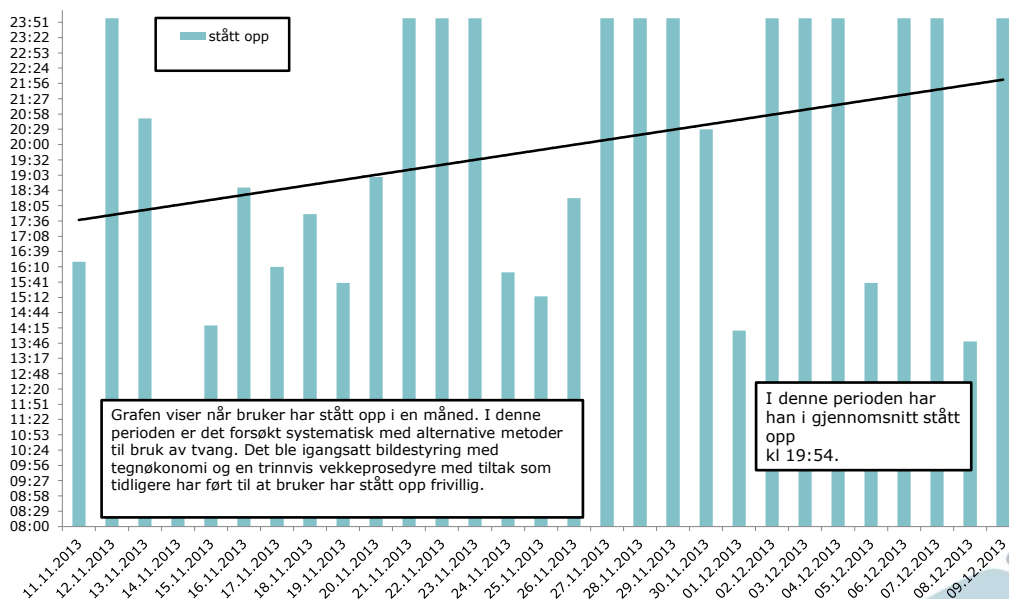

Asker
kommune

Stått opp som følge av trinnvis vekkeprosedyre og bildestyring

Sammen
gjør vi
det mulig!

Asker
kommune

HOL, kap. 9 vedtak

Sammen
gjør vi
det mulig!

C- vedtak – Tiltak for å dekke grunnleggende behov

Vedtak på 3 ulike prosedyrer:

1. Vekkeprosedyre – Opp av seng
2. Videreføring og avledning av stereotyp rituell atferd i og mellom aktiviteter
3. Forhindre stereotyp rituell atferd under måltider og sittende aktiviteter- Holde stol

Asker
kommune

1. Vekkeprosedyre

Sammen
gjør vi
det mulig!

Forberedelser til vakt

Tilrettelegge og gjøre alt klart på forhand

Alltid 2 personal tilstede

3 Trinn i vekkeprosedyren:

Trinn 1.

Vis bilde av «stå opp» og gi instruks om å «stå opp».

Dersom S ikke står opp, vent 3 minutter før man går videre til trinn 2

Trinn 2.

Gjentar trinn 1 samtidig mild håndledning/promt på skulder og ben

Dersom S ikke står opp, vent 3 minutter før man går videre til trinn 3

Trinn 3 (Tvang)

Gjentar prosedyre

Dersom S ikke responderer og reiser seg opp fra sengen, gjennomføres følgende prosedyre med bruk av tvang:

Asker
kommune

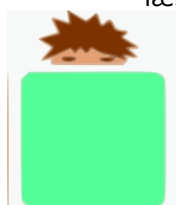
Sammen
gjør vi
det mulig!

1. Vekkeprosedyre forts.

Trinn 3.

Prosedyre ved bruk av tvang fra seng og inn til badet:

- > Personal 1 og 2 står på hver sin ende av sengen. Personal 2 som står ved bena til S, flytter bena til S ned på gulvet. Personalet tar deretter tak i hver sin arm (underarmshulen) og S føres opp av begge personal (opp i stående posisjon). S føres deretter inn på badet med nødvendig kraft
- > Kraften personalet benytter for å få S opp i stående posisjon og inn på badet, skal hele tiden tilpasses hans motstand slik at det ikke benyttes mer kraft enn nødvendig. Dynen til S skal ikke tas vekk av personalet under prosedyren. Den vil skli av S, når han føres ut av sengen. Når S sitter i sengen og føres inn på badet, benyttes ledsagergrep (Teknikker er lært av Verge A/S).

Asker
kommune

Sammen
gjør vi
det mulig!

2- Videreføring og avledning av stereotyp rituell atferd i og mellom aktiviteter

2.1 – Avledning av stereotyp rituell atferd

2.2 – Videreføring mellom og i aktiviteter

[Video 1](#)

[Video 2](#)

Asker
kommune

Sammen
gjør vi
det mulig!

3 -Forhindre stereotyp rituell atferd under måltider og sittende aktiviteter

- > Holde igjen stol

Asker
kommune

Protokoll

Sammen
gjør vi
det mulig!

Tid:	Aktivitet	Pros.1 Stå opp			Prosedyre 2 2.1 Hindre/ sperre/ forstyrre (avledning) 2.2 Videreføring mellom og i aktiviteter	Prosedyre 3 Holde stol	Avvik: A,B,C
		Uten tvang			Antall ganger det blir benyttet tvang når bruker plukker (5 sek)	Måltider og sittende aktiviteter – holde igjen stol	Kode:
1	2	3	Med tvang 3				
8.30	Stå opp						
	Spise frokost						

Asker
kommune

Kvalitetssikring

Sammen
gjør vi
det mulig!

- > Workshop
- > Veiledning
 - Hand-on veiledning
 - Sjekklistor
 - Bruk av video
- > Vergetrening
- > Kurs – kap. 9, verge, målrettet miljøarbeid osv
- > Fag administrativt system (FAS/tiltaksplaner)
- > Ekstern veileder (frem til 01.01.18)

Asker
kommune

Resultater

Sammen
gjør vi
det mulig!

- > Økt aktivitetsnivå ([Graf](#))
- > Deltar på dagtilbud hver dag
- > Smiler , mer tilstede/observerer ting rundt seg/fokusert
- > Søker kontakt, mer blikk kontakt
- > Utslett i ansikt er borte
- > Stabil døgnrytme
- > Spiser regelmessig /stabil vekt
- > Stabilitet i epileptiske anfall
- > Prater mer og tydeligere
- > Personalgruppe har endret syn på tiltakene når de nå ser hvordan det har endret livskvaliteten til bruker

Asker
kommune

Resultater forts.

Sammen
gjør vi
det mulig!

> **Oppsummering av tiltak det er fattet vedtak på**

- Endringer i tiltak og protokoller
- Stor variasjon fra dag til dag
- Viser mindre motstand mot tiltakene
- Mindre inngripende
- Varer over kortere tid

Endringer underveis og «Veien videre»

- Videreutvikle tiltakene rundt bruker
- Flere lystbetonte aktiviteter
- Mer valg i hverdagen (brukermedvirkning)
- Fra personalstyrt til brukerstyrt dagsplanstyring
- Ipad som styringssystem

Asker
kommune

Avslutning

Sammen
gjør vi
det mulig!

[Video: Foreldre](#)

Asker
kommune

Sammen
gjør vi
det mulig!

Takk for oss 😊

Asker
kommune

Aktivitetsnivå oppsummert ukesvis fra 09.10.13 – 30.06.14 og 2018 (vist på slide 26)

Sammen
gjør vi
det mulig!

